GAZETA KRAKOWSKA

Nro 38.

Z KRAKOWA DNIA 10. MAIA 1812 Roku W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 2. Maia.

Zagaienie posiedzenia publicznego Towarzystwa Krol. Warsz. Przyiaciół Nauk d. 30 Kwietnia 1812 r.

Uczuciem wdzięczności przeięci, zaczynamy dziś posiedzenie. Przypomina nam, i na zawsze zgromadzeniu temu przypominać będzie, że to dzień, w którym ten umieiętności, sztuk i nauk Instytut przez Fryderyka Augusta, pierwszego z Xiążąt Warszawskich, a nayukochańszego z Królow, ustalony został.

W śród wielu innych, iest i to usilnym powodem do zachęcania i utwierdzania nas, byśmy nałe przedsiębrali usiłowania w postępowaniu do użytecznych Towarzystwa tego zamiarow.

Doniosłem na ostatniem posiedzeniu o zaięciu się iednego z naszych wydziałow przygotowaniem narodowi wiadomości o kopalniach w kraiu. — Miło mi teraz publiczności udzielić doniesienia, przesłane o założeniu przez rząd fabryk stali w Suchedniowie i w Samsonowie. Już nawet fabryki te znaczną część broni dostarczaią woysku.

Wydział sztuk i nauk pięknych przedsięwziął pracę koło wypracowania rozpraw o każdym rodzaiu literatury. — Czerpane będą wzory z dzieł narodowych w tych niedostatku, z obcych wzorowych pisarzy starożytnych i nowoczesnych.

Przy wspomnieniu o tym wydziale nie mogę zamilczeć o stratach, które ponieśliśmy w tym półroku, przez śmierć światłych, i o wzrost tego zgromadzenia gorliwych członkow.

Jan Lievet Professor Matematyki w szkole inżenieryi. Dawał on z naywiększym pożytkiem naszey młodzieży tę naukę, z tylu rozmaitych iey użyteczności stosunkow, tak dla towarzystw ludzkich ważną.

Hugo Kołłontay znany z różnych swych dzieł uczonych. Szczególnieyszą ściągnęły na siebie uwagę iego listy w czasie Konstytucyynego Seymu do Marszałka Małachowskiego pisane; iego rzut ważnych myśli o prawach natury.

Ludwik Gutakowski Prezes Senatu, pierwszy z ustanowicieli Towarzystwa. Jego gorliwość o wzrost, o użyteczność zgromadzenia trwała stale aż do śmierci. Jeszcze w dzień zgonu zalecił oddać do bibliioteki Towarzystwa wielkie dzieło Historyi powszechney przez Anglikow wydane.

Chreptowicz Kanclerz Litewski, prawdziwy przyiaciel nauk. On w podeszłey starości zdawał się iedynie naukami odżywiać swoie duchy żywotne, i tem przedłużał życie. —— Dwa dni przed zgonem przysłał do składow Towarzystwa wielki

glób ziemski.

Cześć i pokoy wam szanowne cienie! Wasza pamięć na zawsze w tym Instytucie z uwielbieniem wspominaną będzie.

Winienem imieniem Towarzystwa złożyć publiczne podziękowanie Kolledze Stanisławowi Sołtykowi Marszałkowi ostatniego posiedzenia seymowego za oddany do bibliiotek zgromadzenia Dyaryusz Seymu w Grodnie roku 1744 i Dyaryusz Seymu w Warszawie roku 1811 odbytych. —— Porównanie tych podaie wiele ważnych wnioskow do dzieiow naszych.

Cieszkowskiemu Assessorowi w dyrekcyi dóbr i lasow narodowych za złożoną w zbiorze Historyi naturalney szczękę nadzwyczayney wielkości iakiegoś iuż nieznaiomego teraz zwierza, która pod miastem Kamieniec Mazowiecki przy zbiegu rzeki Bugu z Liwcem wykopaną była.

Kollegom Julianowi Niemcewiczowi Sekretarzowi Senatu. — Przybylskiemu Professorowi starożytności w szkole główney Krakowskiey; pierwszemu, za dar do bibliioteki dzieła o nowych potróynych roślinach; drugiemu, za przesłane tłumaczenie Eneidy Wirgilego.

Rownież dzięki Towarzystwa oświadczam Mecenasowi Wasiutyńskiemu. Ten zbogacił bibliiotekę naszą przesłaniem do niey wielkiego dzieła z stu kilkudziesiąt tomow, pod tytułem: *Powszechna Niemiecka Bibliioteka;* dzieło przez Frederyka Nikolaego wydane.

Zacni współziomkowie! Z darow waszych będzie użytkować Publiczność; a imiona wasze z wdzięcznością przez nas zapisane wdzieiach Towarzystwa na zawsze pozostaną.

Z uprzeymością odebrało Towarzystwo odezwę od maystra Biernackiego Garbarza, i od Maystra płociennika z Narowic w Powiecie Ostrzeszowskim. Ci użyteczni kraiowi fabrykanci chcąc stać się użytecznieyszemi ieszcze, żądaią od Towarzystwa, aby im udzieliło wiadomości o prędszym garbowania sposobie podług Seguina, i o wynalezionych środkach bielenia płocien w 24ch godzinach bez blechu.

Nauka prędszego garbowania iest zawarta w krotkiem dziełku przez uczonego Hermbstedt wydanem; to iuż na ięzyk Polski wytłumaczone.

Obszernieyszy wykład bielenia płócien znayduie się w ięzyku Polskim w fizyce Osińskiego w tomie pierwszym, rozdziale osmym. W ięzyku Francuzkim iest dzieło Chaptala, pod tytułem: "Chimie apliquée aux arts.„ O takowem bieleniu płotna opisuie sposób w tomie trzecim. Drugie dzieło, iedynie tylko sposób tego bielenia opisuiące, iest wydane przez Pujot des Charmes, pod tytułem: "L'art du blanchiment des toiles;„ szczególniey zaś poleca się w tey rzeczy dzieło do praktyki naylepiey zastosowane uczonego Orellego z roku 1801, "Essai sur le blanchisement par Orelli.„

Chętnie Towarzystwo żądane obiaśnienia tym zacnym maystrom prześle, i dzieła naystosownieysze załączy.

Dla zastąpienia mieysca członkow przez śmierć utraconych, oddaiąc sprawiedliwość stałey gorliwości i pracom Towarzystwo, na wyborowem posiedzeniu z członkow przybranych wybrało na czynnych:

Józefa Sierakowskiego: Zalecały go od wielu lat ciągłe w tem Towarzystwie prace, i wygotowanie do Rocznikow Roz-

prawy. Z tych w Mitologii Sławiańskiey była czytaną na publicznem posiedzeniu. — Teraz zatrudnia się zbiorem życia sławnych Polakow.

Aignera. Ten dla użytku rodakow wydał Rozprawę o Budownictwie. — Od kilku lat pracuie nad dziełem o Architekturze starożytnych z zastosowaniem z niey, co w kraiu naszym przydać się może do użytku i do wygody pomieszkań rolniczych, do ozdób Boskich domow, i rządowych gmachow.

Józefa Celińskiego Professora chimii w wydziale Akademicko-Lekarskim Warszawskim. On pierwszy w Polskim ięzyku wydał użyteczne dzieło Farmacyi dla użytku kraiowey młodzieży. Bezpłatnie od kilku lat publiczną pełni wysługę w nauczaniu młodzieży w wydziale Akademicko-Lekarskim. Wygotowane dla Towarzystwa rozmaite chemiczne prace były przy wyborach zaletą iego.

Jana Tarnowskiego. W tym zacnym członku uznało Towarzystwo ciągłą gorliwość o powiększenie użyteczności Zgromadzenia naszego. Już użytkuie publiczność z przełożenia przez niego księgi Cycerona o Starości. Znane Towarzystwu iego listy o Ogrodach. Z tych wyiątki na publicznem posiedzeniu czytane były. Pracuie nad panowaniem Walezego Henryka i Stefana Batorego do historyi Narodu Polakow, którą Towarzystwo, podług dawniey ogłoszonego planu, wygotować przedsięwzięło.

Wincentego Bandtkiego Notaryusza i Professora w Szkole Nauki Prawa i Administracyi. Ten zasłużył się użytecznie Towarzystwu i kraiowi przez swe dzieła o Nauce Praw Polskich, o użyteczności praw Rzymskich, i przez wydany zbior Rozpraw o przedmiotach prawa Polskiego.

Koźmiana Referen. w Radzie Stanu Wygotowane iego prace do Rocznikow są świadkami iego w naszem Towarzystwie zasług. Sladem Wirgilego idąc, iak ten niegdyś nad Tybrem, tak on nad Wisłą, w Sławianina ięzyku przyiemnie nuci rolnika prace, troski i szczęście.

Na członkow do klassy przybranych wezwani zostali: Ernest Hennig Professor historyi powszechney w główney Szkole w Królewcu, Dyrektor sekretnych archiwow Królewskich i Biblioteki Wallentrowskiey. Ten przez kilka lat dla stanow Kurlandzkich, z archiwow Królewieckich zbierał historyczno-statystyczne dyplomata. Tych katalog naszemu Towarzystwu udzielił. Tenże przedsięwziął obszerną historyą Xięstwa Kurlandzkiego. Pierwszy tom ukończony znayduie się w bibliotece Towarzystwa. Przez tegoż wydany pierwszy tom ważney Kroniki Pruskiey Łukasza Dawida. Tenże uczony zebrał w tym roku krotki zbior dzieiow iedney dzielney odnogi z Sławiańskiego rodu uległych, lecz nie zwalczonych Jazwingow.

Anastasiewicz Sekretarz w magistraturze publicznego wychowania w Rossyi. Ten udzielił bibliotece Towarzystwa dzienniki przez niego w ięzyku Rossyyskim wydawane. Teraz zatrudnia się, użytkuiąc z biblioteki Załuskich w Peterzburgu, wygotowaniem Bibliografii Polskiey.

Felicyan Biernacki: Znane publiczności iego przez lat kilka w Szwecyi prace koło zbierania rękopism tyczących się dzieiow Polskich. Szacowny ten zbiór już iest w kraiu. Zbogaca bibliotekę Xiążąt Czartoryskich w Puławach.

)3(

Poullin: Ceni Towarzyſtwo dzieła tego uczonego o niektórych częściach wyższey matematyki. Są one użytecznemi dla kraiowey młodzieży w ięzyku Polskim pisane.

X. Kraiewski: Tego uczonego zaletą były użyteczne prace dawniey koło wychowania kraiowey młodzieży w szanownem Zgromadzeniu XX. Piiarow; teraz do ogólney hiſtoryi Narodu podiął się opisać panowanie Jana Kazimierza.

Stefazyusz Professor ięzykow i literatury ſtarożytnych w Lyceum Warszawskiem, członek Towarzyſtwa Elementarnego: Mamy przez niego wygotowane pod tytułem: *Tyrocinium linguæ Latinæ*, dzieło elementarne dla pierwszey i drugiey klassy przez Dyrekcyą Edukacyi publiczney przepisane.

Fiiałkowski: Od kilku lat swoie prace w naukach lekarskich udzielał wydziałowi umieiętności. Dzieło o Chirurgii przez niego w ięzyku Polskim wydane, okazuie iego biegłość w tey, dla cierpiącey ludzkości tak potrzebney nauce.

Antoni Czeretowicz Lekarz pierwszego rzędu przy Szpitalach woysk Polskich. Znana Towarzyſtwu iego biegłość w chimii. Pracował dla Zgromadzenia naszego w wydziale Umieiętności. Teraz zaięty tłumaczeniem na ięzyk Polski Rozprawy o Morowem powietrzu przez uczonego Lerneta napisaney, a przez Towarzyſtwo uwieńczoney.

Hofman Professor Botaniki w wydziale Akademickim w Warszawie. Ceniło Towarzyſtwo przy wyborach iego gorliwość o zaprowadzenie w kraiu rękodzieł i fabryk; on sam swoim kosztem niektóre założyć usiłował, i dotąd utrzymuie. Nad to tenże wzięta na siebie pracę dla użytku młodzieży w wydziale Akadamicko-Lekarskim ciągle dopełnia z ſtałą gorliwością i od lat kilku bezpłatnie.

Wzywam was Uczeni Mężowie! Zaymiycie przeznaczone mieysca; dzielcie z nami prace; zamiar nasz ieſt święty: Bydź użytecznemi Narodowi. Pomniyciež, že i obowiązek wasz ſtaie się świętym; zaciągacie go dla Oyczyzny.

Z Paryża d. 22 Kwietnia.

Pod czas oſtatniego polowania w lasku S. Germana odwiedził Cesarz szkołę jazdy. Rozkazał wszyſtkim uczniom wyſtąpić, czynić niektóre obroty, a na dowod swoiego ukontentowania nakazał znaczną ich liczbę natychmiaſt do rożnych pułkow do Niemiec postać.

Wyrokiem d. 17 Marca urządzony ieſt gościnny klasztor na wielkiey gorze S. Bernarda. Naſtępuiące iego rozrządzenia godne są uwagi:

" W każdem czasie dane będą bezpłatnie podrożnym i przeieżdzaiącym wedle ich ſtanu i potrzeby żywność, mieszkanie, łożko, ogień i światło iak długo tego potrzebować będą. Przeieżdzaiącym poiedyńczo żołnierzom dane będą podług ich ſtopnia żywność i przytułek. Zakonnicy za pomocą swoich służących opatrzywszy się w rzeczy potrzebne, iako to chleb, wino, &c. odprowadzać maią podrożnych przy ich odieździe i wychodzić za uwiadomieniem na przeciwko zoſtaiących w niebezpieczeńſtwie bądź z fatygi, bądź z wichru lub śniegu. Maią mieć gotowe niekosztowne, ale zdatne do ochronienia od zimna suknie, te dawać ubogim, a innym podług okoliczności pożyczać. Chorzy maią bydź do pobliskich szpitalow oddawanemi. W każdym szpitalu zapisywana bydź ma ściśło liczba przycho-

dzących, danych im obiadow i noclegow. Zakazane ieſt tak służącym, iako też zakonnikom wymagania iakowey nagrody od podrożnych za czynione im z przepisu usługi. Jeżeli podrożny zechce iaką okazać hoyność, tedy ma bydź włożoną czyli przez odbieraiącego czyli przez samego podrożnego do karbony na potrzeby klasztoru. „

Sztuka lekarska poniosła wielką ſtratę przez śmierć P. Mikołaia Heurtelop, barona państwa, officera legii honorowey i pierwszego chirurga w woysku.

Z Sewilli donoszą pod d. 17 Marca, że prywatny sekretarz Balleiſterosa i 50 iego officerow doſtało się do naszey niewoli w rozprawie, w którey on odparty zoſtał aż pod działa Gibraltaru.

W niedzielę d. 19 przed mszą przyiął J. C. K. Mość w pałacu St Cloud deputacye od kollegiow wybiorczych departamentow wyższych Alp, Lozery, góry Tonner i rzeki Padu.

Między innemi dał J. C. K. Mość naſtępuiącą odpowiedź na adress kollegium departamentu góry Tonner:

" Prałaci uſtanowieni dla proszenia Boga zrobili się waszemi panami. Podobne nadużycie zniknęło na zawsze w Europie. Państwo, które utworzyłem, zachowuie was na zawsze od ſtania się teatrem woyny, i ſtawia was pod iednoſtaynemi uſtawy dla całego państwa przepisanemi. Pomnożenie waszego rolnictwa i rozwinięcie się waszego przemysłu były naturalnym wypadkiem tego nowego porządku rzeczy. Przyymuię uczucia, które mi wynurzacie. „

Senator Hrabia Roederer, miniſter sekretarz ſtanu W. Xięſtwa Bergskiego i dozorca jeneralny, mianowany od J. C. K. Mci do urządzenia trzech kohort gwardyi narodowey w departamentach 14tey dywizyi woyskowey, przybył do Kaen i odebrał odwiedzenia od władz publicznych.

Marszałek Marmont, Xże Raguzy, dał nowy dowod ſtaranności swoiey o woysko zwane Portugalskim, podawszy myśl i kazawszy narobić żarn, które bardzo są dla woyska pożyteczne. - Chociaż one są z żelaza i ſtali robione, nie ważą iednak iak 17 lub 18 funtow; umleć w iednym z nich można na godzinę do 50 funtow mąki i ieden człowiek poruszać niemi może; są mocne i przyśrobować się daią do ſtołu lub do ławki; w polu można ie do osi koła wozowego przyczepić.

Michel, który d. 14 b. m. na śmierć skazany zoſtał, odwołał się do sądu kassacyynego.

Dziś zaczęto tu sprzedawać poema Delilla *de la Conservation.*

Z Medyolanu d. 20 *Kwietnia.*

Onegdaysza gazeta rządowa doniosła, że Wicekról Włoski wyiechał z tuteyszey ſtolicy do N. Cesarza Napoleona.

Wyrok Wicekróla pod d. 11 b. m. ſtanowi: " W mieście, gdy iedna tylko znayduie się drukarnia, nie będzie zaraz zniesioną; ale skoro drukarz umrze lub dobrowolnie zaprzeſtanie swego rzemiosła, zoſtaie drukarnia poty zamkniętą, poki liczba drukarń w króleſtwie Włoskiem do przepisanego ograniczenia nie doydzie. Wydawany na pargaminie na drukarnią patent kosztuie dla Medyolanu 36, a dla innych miaſt króleſtwa 18 lirow. Prassy zmarłego drukarza muszą bydź przez innych drukarzow podług sprawiedliwego szacunku, rownie iak litery zakupione. W 24 departamentach króleſtwa Włoskie-

go nie może się na przyszłość więcey iak 147 znaydować drukarń, z których Medyolan 18 i tyleż Wenecya posiadać powinny, &c. „

Z Stuttgardu d. 18 Kwietnia.

Baron Uetriz, minister N. Króla Saskiego przy dworze Wirtemberskim, przybył tu d. 14 z Drezna.

P. Krafft, radca kollegialny i sekretarz poselstwa Rossyyskiego przy dworze Francuzkim, przeiechał tędy d. 15 b. m. iadąc z Paryża do Wiednia, a nazaiutrz Hrabia Razumowski, tayny radca Imperatora Rossyyskiego, powracaiąc z Paryża do Peterzburga.

Z Lipska d. 21 Kwietnia.

Jak użytecznem iest wygotowywanie kości na zupę, okazuie się z pisma Professora Wiborg i Assessora Rafn w Kopenhadze, i tym końcem założono w Kastel przy Kopenhadze stępę na tłuczenie kości. Podług rachuby tych pisarzow, gdyby 2 milliiony mieszkańcow, którzy składaią krolestwo Duńskie, spotrzebowali tylko, ieden na drugiego rachuiąc, codziennie 1/8 funta mięsa, tedy wyniesie na dzień 91,250,000 funtow. Aże każde 20 funtow mięsa maią 3 do 4 funtow kości, a z 4 funtow kości będzie 4 do 6 funtow galarety, zatem ginie co rok 82,122,000 funtow zdrowego pokarmu.

Z Konstantynopola d. 26 Marca.

Rozeszła się tu pogłoska, iakoby przed niejakim czasem przedsięwzięte przez Rossyanow na prawy brzeg Dunaiu przeprawy pod Szystową i Sylistryą dla tego nastąpiły, że osada Ruszczuka czyniła wycieczki na lewy brzeg, co iednak zupełnie nie zgadza się z prawdą. Wódz Rossyyski wy owiedział w dziennym rozkazie zawieszenie oręża i kazał kilku kolomnom w rożnych mieyscach przeyśdź za Dunay, które iednak obawiaiąc się, żeby oderzniętemi nie były, w kilka godzin, nic ważnego nie zrobiwszy, procz spalenia i zabrania niektórych do Wołoszczyzny przeznaczonych towarow, wrociły na lewy brzeg Dunaiu.

Napady te podwoiły baczność z strony tureckiey, i dywan rozesłał wszędzie rozkazy dla przyśpieszenia uzbraiań do nowey kampanii. Przeznaczone do obozu W. Wezyra z Rumelii posiłki znayduią się iuż w drodze, a mianowany do przyspieszenia nadeyścia woysk azyatyckich Wielkorządcą Karamanii, Aly Basza, znaydował się iuż podług ostatnich listow z Smierny w Magnesia i za kilka dni oczekiwany był w Smiernie. Wszystko zdaie się zależeć od naradzeń w Bukareście, dla uzupełnienia tych i przedsięwzięcia innych uzbraiań, ieżeli tego Porta uzna potrzebę.

Wylewy rzek i strumieni przez staienie śniegu opoźniaią z reszta bardzo postęp woyska. Rzeka Mariza zalała całą okolicę Adryanopola i woda przeszło 200 domow po przedmieściach i okolicznych wsiach obaliła. Związek nawet z stolicą był przez kilka tygodni bardzo trudny; gońcy i poczty tam i stamtąd przychodzące bywały po kilkanaście dni zatrzymywane.

W nocy z 23 na 24 b. m. W. Sułtan obdarzony został synem od tey samey żony, która mu przed rokiem d. 18 Kwietnia urodziła corkę. Xże ten otrzymał imię Bajacet. Miłe to zdarzenie oznaymione publiczności zostało przez wystrzał z wszystkich dział z batteryy seraiu, Tofana i dział floty, i przez kilka dni obchodzone będzie z zwykłemi w takim zdą-

rzeniu uroczystościami.

Przypadaiąca dnia dzisieyszego wielka mahometańska uroczystość urodzin proroka, obchodzona była z zwykłemi obrzędami w meczecie Sułtana w iego obecności i wszystkich urzędnikow państwa.

Po tak szczęśliwych postępach oręża tureckiego przeciw Wehabitom, powzięte nadzieie Porty otrzymania wkrotce wiadomości o wzięciu miasta Medyny, zawiedzione zostały. Nie udał się przypuszczony do tego miasta attak. Jusum Basza dał tu wprawdzie nowe dowody osobistego męztwa i przytomności, ale nieposłuszeństwo i brak karności, iako też niepochamowana chuć do rabunku i mordow pod iego rozkazami zostaiących Arnautow, były dla niego nieprzełamaną przeszkodą i zniewoliły go do zaniechania, przynaymniey na ten raz i poki z Egiptu nie nadciągną posiłki, swoiego przedsięwzięcia.

Z Norembergi d. 21 Kwietnia.

Listy z Wiednia pod d. 15 b. m. donoszą co następuie: Stoiące w Węgrzech lekkie pułki przywołały rownie swoich urlopnikow, iak dawniey pułki w Galicyi stoiące. Pomiędzy tak nazwanemi patentowanemi inwalidami wyszukiwanemi są ci wszyscy, którzy czynić ieszcze mogą służbę furierow.

D. 14 b. m. nastąpiły w Wiedniu dwa samoboystwa, iedno przez utopienie się, drugie przez obwieszenie.

Z Koblenc d. 15 Kwietnia.

Pierwsza kohorta gwardyi narodowey tego departamentu udała się w tych dniach w drogę.

Z Turyna d. 10 Kwietnia.

Xże Kamil Borghese, rządca jeneralny zaszczycony został W. krzyżem orderu połączenia. Otrzymał on wczoray wiele podobnychże krzyżow większych i mnieyszych, a między innemi dla drukarza Bodoni w Parmie.

Z Kopenhagi d. 21 Kwietnia.

Hrabia Dornat, odwołany z Sztokolmu minister, udaie się w tymże zaszczycie do Drezna, a pozostały w Sztokolmie Hrabia Baudissin sprawuie tam ministeryalne interessa naszego dworu.

Rząd nasz zostrzył przykazy, aby urzędnicy publiczni przestrzegali, żeby nikt nie utrzymywał związkow z nieprzyiacielem.

Z Hawany (na wyspie Kuba) d. 17 Stycznia.

Prowincya hiszpańska Kartagena w południowey Ameryce ogłosiła się nakoniec przez manifest, który odebraliśmy, niepodległą.

Z Oerebro d. 13. Kwietnia.

Onegday przyiechał tu N. Król o godzinie 6 wieczorem z Sztokolmu, Królowa o 8, a Królewicz Następca tronu z Xięciem Sudermanii, synem swoim, o 9. Dziś rozkazał J. K. Mość przez woźnych państwa ogłosić otwarcie seymu Szwedzkiego. Marszałkiem seymu mianował Sekretarza stanu Lagerbring, a mowcami stanu duchownego Arcybiskupa Lindblom i Biskupa Rosenstein.

Z Londynu d. 16. Kwietnia.

(Z Pism Francuzkich.)

W Truro, (hrabstwie Kornwalis) Manszestrze, Bristol i Kornwall zaszły wielkie zaburzenia. W Manszestrze dały woyska ognia do buntownikow, pod czas którego iedna kobieta zabitą i kilkanaście ludzi ranionych zostało. Oprocz zaburzeń w Karlisle miasta w hrabstwie Kumberland

łożącego i 24,000 mieszkańców maiącego z powodu drogości i niedostatku żywności, zaszły podobnęż zaburzenia w Buitok, &c. gdzie lud przywiezione na targ zboże zabrał.

Wywoz ryzu zabroniony został z powodu drogości zboża.

Posłaniec stanu popłynął d. 10 b. m. z listami do Ziednoczonych stanow Ameryki.

Okręt Królewski Wigo, kontraadmirała Marris, przybył do Deal. Ma on przyłączyć się do floty morza Baltyckiego.

Katolicy Irlandscy podali Xciu Rejentowi prozbę, w którey swoie uciążliwości przełożyli.

Xże Rejent odprawił d. 10 b. m. prywatną radę, pod czas którey oświadczył Lorda Sidmouth prezesem Królewskiey rady prywatney. Hrabia Buckingham ucałował rękę Xcia Rejenta iako nowy prezes kontroli.

Pisma opozycyyne czynią nastąpuiące uwagi względem powołania Lorda Melwilla do ministerium. P. Pitt i Lord Melwill byli niegdyś naygłownieyszemi nieprzyiaciołmi Xcia Rejenta. W roku 1784 zrobili przeciw niemu bill ograniczaiący rejencyą. Dla czegoż przeniosł go nad doświadczonych przyiacioł swoich? Przez słabość: Nie iest nieinteressowanym Lord Melwill, dowodzi tego iego przekupiona sprawa, którą przed 10 laty przegrał, i liczne iego pensye.

Kommissarze przeznaczeni do zagodzenia sporow między Hiszpanią i iey osadami w Ameryce, popłynęli wczoray do Kadyxu, a ztamtąd udadzą się do Ameryki.

Z Peterzburga d. 14. Kwietnia.

Dowodca w Rewlu, jenerał major Berg, mianowany iest dowodcą piątey dywizyi pieszey, z zatrzymaniem dawnego mieysca. Cywilny rządca Witepska Sumarakow przeniesiony iest na rządcę do Nowogrodu. Kollegialny Radca przy ministerium związkow zagranicznych, Margrabia Maisonfort, wyniesiony został na radcę stanu, a tayny Radca Hrabia Gołowkin na W. Cześnika dworskiego.

W czasie niebytności Ministra woyny poruczony ten wydział został zawiadywaniu Jenerała porucznika Gorczakow.

Przybył tu woienny Rządca Chersonu Jenerał porucznik Xże Richelieu.

W powiecie Brześcia Litewskiego zaczęły się okazywać fabryki, o których dawniey wcale nie myślano; ponieważ ztamtąd nie zbyt daleko do Wrocławia i Sląska. Gdy atoli handel zagraniczny został przecięty, wzięto się do przemysłu. Między innymi P. Niepokoyczycki obywatel Brzesko-Litewskiego powiatu, ma u siebie fabrykę sukienną doprowadzoną iuż do pewnego stopnia doskonałości, w którey dosyć cienkie sukna różnego robią koloru. Warto także zastanowienia, że farb do tey fabryki nie sprowadzaią z zagranicy, lecz z domowych wyciągaią roślin. Oprocz sukien robią baie, kołdry wełniane, flanelę nieustępuiącą zagraniczney, i t. d. Druga podobnaż fabryka o 3 warsztatach należy do Pani Buchowieckiey. Są tam także dwie garbarnie, w których znaczną liczbę skór sposobem pruskim wyprawiaią. Nadto w rożnych mieyscach tegoż powiatu zaczynaią obywatele zaprowadzać owczarnie owiec angielskich i hiszpańskich, których liczba dochodzi iuż do 3000.

DODATEK

DO № 38.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 10. MAIA 1812 Roku W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 2. Maia.

N. Król Jmć Westfalski ziechał tey nocy do tuteyszey stolicy, i stanął w pałacu zwanym Brylowski, który na iego przyięcie przygotowano.

Z Bazylei d. 15 Kwietnia.

W niedzielę d. 12 b. m. Hrabia Gottorp odiechał stąd do Frankfortu, skąd, iak mowią, udać się ma do Wiednia. Przy żegnaniu się rozdał wiele podarunkow, wywdzięczaiąc się za grzeczności, iakich tu doznał. (Zdaie się, iż on mieszkanie swoie z Bazylei do Bruchsal przeniesie.)

Z Lwowa d. 28 Kwietnia.

D. 24 b. m. przechodziła przez miasto nasze 4ta dywizya Ces. Krol. strzelcow.

Z Berlina d. 2 Maia.

Onegday przyiechał tu Francuzki Marszałek Wiktor, Xże Belluny, a d. 29 Kwietnia Marszałek Macdonald, Xiąże Tarentu.

Wyszło tu urządzenie, mocą którego dla ulżenia naczelnikom okręgowym w zapisywaniu kwater woyskowych, maią bydź pomocni w tey mierze inni obywatele, iak tego wymagaią przepisy mieyskich porządkow &c. Ostrzeżono także właścicieli domow, aby w przypadku potrzeby oddalenia się ze stolicy tak ie urządzili, żeby zdolne były znosić kwaterunki, iakieby ieszcze wypadły. Nieprzytomność nikogo od nich nie zasłoni, owszem kommissya kwaternicza zniewolona będzie, na koszt niestosuiących się do tego ostrzeżenia mieścić kwaterunek w domach publicznych zaiezdnych.

Maiąc Król zdaną sobie sprawę o rożnych działaniach wydziału sprawiedliwości, oświadczył władzom wydziału tego ukontentowanie za niezmordowaną czynność i gorliwość, iż że 140,554 spraw cywilnych, ugodziły polubownym sposobem 37908.

Przychylaiąc się Król do żądania Professora Fichta, uwolnił go od Rektorstwa Szkoły główney Berlińskiey, a na iego mieysce mianował Rektorem Professora Savigny.

Rozmaite Wiadomości.

W. Xże Frankfortski własny swoy maiątek poddał opłacie podatkowey.

Podług doniesień z Brodow W. Xże Konstanty miał przedsięwziąść podroż przez zachodnie guberniie Rossyyskie. Z rzeczonych tych gubernilow wywożą ieszcze ciągle archiwa i inne ruchomości w głąb kraiu.

Do roku 1775 miała Angliia zawsze więcey żyta i innego zboża, niżeli go potrzebowała. Od tego zaś roku musi co-

rocznie sprowadzać go z zagranicy, a to w następuiącym z urzędowych źrodeł wyciągnionym stosunku: W pierwszych 12tu latach, to iest od 1776 do 1787 roku wprowadziła 500,000 kwarterow po 30 szelągow (60 złp.) W 12tu następnych (od 1788 do 1799 roku) 1,300,000 kwarterow po 40 szelągow (80 złp.). W 12tu ostatnich (od 1800 do 1812 roku) 5,000,000 kwarterow po 60 szelągow (120 złp.).

W Austryackim kalendarzyku stanu na rok 1812 umieszczony iest N. Cesarz z 11 dziećmi z drugiey małżonki, i 15 siostr i braci maiący. Oyciec iego Leopold miał ich tyleż; ale siostra iego, a ciotka teraźnieyszego Cesarza Królowa Sycyliyska, miała 18 dzieci. Matka zaś panuiącey Cesarzowey miała ich 9.

Francuzki officer od artyleryi wynalazł lawetę do dział twierdzowych, za pomocą którey ieden człowiek zwyczayney siły podnosić może i spuścić naycięższe działo i strzelać z niego podług iakiego zechce kierunku. Użytek z tego wynalazku będzie, iż popiersią batteryy zrobić można 7 do 8 stop wysokie, a bez strzelnic wcale się obeyśdź może, przez które bywaią działa obalane i artylerzyści zabiianemi.

NAYWIĘKSZE STOPNIE CIEPŁA.

Dnia 3 Maia 1812	-	† 14, 2
— 4	-	† 19, 0
— 5	-	† 14, 2

Dnia 4 i 5 Maia 1812.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	Przednie. Złp.	gr.	Srednie. Złp.	gr.	Poślednie Złp.	gr.
Korz: Przenicy	26	—	24	15	23	15
— Zyta	24	—	23	—	22	15
— Jęczmienia	22	—	21	—	20	—
— Grochu	35	—	34	—	32	—
— Owsa	12	—	11	—	10	15
— Jagieł	46	—	42	—	41	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—

DONIESIENIA.

Niżey podpisany Jego Król. Xiąż. Mości Komornik Trybunału Handlowego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego tu w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod L. 98 zamieszkały, ninieyszym wiadomo czyni publiczności, że z mocy Wyroku zaocznego Trybunału Handlowego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego na rzecz Wiel. Henryka Aebly Powoda, u JPana Jozefa Rohm w sporze upadłego, zaięte towary, iako to: papier regestrowy i konceptowy w ryżach, blachy żelazne lane, i rodzenki drobne, przez publiczną licytacyą dnia 15 m. i r. b. o godzinie 9tey zrana, w domu przy ulicy Floryańskiey pod L. 551 sprzedawać będzie; życzący sobie nabyć takowe effekta, w mieyscu, dniu i godzinie dopiero wspomnionych, stawić się zechcą. Dan w Krakowie dnia 5go Maia 1812 roku.

Jozef Kozłowski, Komornik T. H. D. K. i R.

Kurator Sadowy Massy kredalney W. Andrzeia Slaskiego w moc zalecenia Trybunału Cywilnego Departamentu Krakowskiego z dnia 28 Kwietnia r. b. nastąpionego wzywa poraz ostatni Wierzycieli oraz i WW. Jozefa Xięskiego i Jozefa Rupniewskiego Deputatow pomienioney Massy aby dla ostatecznego Rachunkow z Administracyi ułatwienia w dniu 1 Czerwca r. b. o godzinie 4 po południu w mieyscu posiedzeń Sądowych przed Kommissya stawić się chcieli, i monita podali przeciwko Rachunkom przez W. Wilkoszewskiego Administratora w kopii złożonym, inaczey bowiem, zaurzetelnione przyznanemi będą. — Dan w Krakowie dnia 2go Maia 1812 roku.

Hyacinth Bienkiewicz.

Jego Król. Xcey Mci Sąd Policyi poprawczey obwodu Jędrzeiowskiego komu na tem zależy wiadomo czyni, że w roku 1809 na wiosnę we wsi Rudnic Górnem Powiecie Hebdowskim Departamencie Krakowskim, od podeyrzanych osób odebrane zostały niektóre rzeczy, iako to: płotno, perkalik kolorowy, i pończochy białogłoskie,

wzywa zatem niewiadomego właściciela tychże rzeczy, aby w przeciągu roku od dnia ogłoszenia teraźnieyszego wezwania do Sądu swego się zgłosił, i własność tychże udowodnił, inaczey z pieniądzmi w kwocie zł. pol. 36 za sprzedane te rzeczy pobranemi i w depozycie Prześwietnego Trybunału Cywilnego I. Instancyi Dep. Krakowskiego złożonemi podług §. 519 części I. Ust. karząc postąpiono, i pieniądze wspomnione Skarbowi publicznemu wydane zostaną. W Jędrzeiowie d. 4 Kwietnia 1812.

(Pod.) *Felix Piotrowski, Pods.*
Girtler, Pisarz.

Prefekt Departamentu Krakowskiego, do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu 22 Maia r. b. o godzinie 9tey ranney, odprawiać się będzie w mieście Busku powtorna licytacya Propinacyi tamteyszey, w trzechletnią dzierżawę od dnia 1go Czerwca r. b. do ostatniego Maia 1815 roku wypuścić się maiącey. — Summa szacunkowa rzeczoney Propinacyi, iest opłacana w roku upłynionym, arendowna kwota 2300 zł. pol., od którey się licytacya rozpocznie. — Życzący sobie powyższey dzierżawy, opatrzeni w Wadium w dziesiątey części summie szacunkowey odpowiadaiącym, na oznaczonym dniu, i mieyscu znaydować się zechcą, gdzie im dalsze warunki licytacyi i punkta kontraktu oznaymione będą. — Dan w Biorach Prefekta, Departamentu Krakowskiego dnia 28go Kwietnia 1812 roku.

(Pod.) *Wodzicki, Prefekt.*
Wroński, S. Jen.

Sąd Policyi poprawczey obwodu Krakowskiego chcąc wyśledzić Kaietana Bakowskiego o rozboy obwinionego, po odkryciu zbrodni z Morawicy, Powiatu Krzeszowskiego, Departamentu Krakowskiego, zbiegłego, tak cywilnym, iako woyskowym, wszelkim Władzom ninieyszym do wiadomości podaie, że był wzrostu dobrego, w sobie słuszny, pleczysty, twarz miał brunatną płaską pociągłą, oczy bure, nos długi, brwie i włosy na głowie czarne, że golił wąsy i brodę, miał lat 26, z Morawicy rodem. Wzywa oraz, iżby na takowego miały baczność, a wrazie dostrzeżenia poymały, i tu dostawić raczyły. W Krakowie dnia 21 Kwietnia 1812.

Od J. K. X. Mość Sąd Policyi poprawczey obwodu Krakowskiego.
Więckowski, Hoszowski. Michiński.

Sąd Policyi poprawczey obwodu Krakowskiego, wzywa ninieyszym wszelkie Władze tak cywilne i woyskowe, aby starozakonnego Lewka Tymbergiera o zbrodnią oszustwo obwinionego z aresztu Państwa Libertowa zbiegłego śledzić, i wrazie schwytania onegoż tu do Sądu dostawić kazać zechciały: zaś dla tem łatwieyszego wykonania oznaymuie, że pomieniony zbiegły był arendarzem propinacyi wsi Libertowa, iest wzrostu wysokiego, twarzy ściągłey chuderlawey, podziubaney, włosow na głowie i brodzie czarnych, oczow siwych, nosa ściągłego, maiący lat przeszło 40, żonę i 6 dzieci, mowi po polsku, niemiecku i hebreysku, a uciekł w krymce na głowie białey, w kaftanie sycowym ciemnym, w spodniach i botach.

Od J. K. X. Mci Sadu Policyi poprawczey obwodu Krakowskiego. W Krakowie dnia 24go Kwietnia 1812.
Więckowski. Hoszowski Michiński.

Dnia 26 Maia i następnych dni roku bieżącego od godziny 9tey aż do 12tey, a od 2gi aż do 5tey po południu rożnego gatunku suknie, wodki i inne ruchomości na Piasku przy Krakowie pod liczbą 66 z mocy wyroku Wysokiego T. C. P. I. D. K, dnia 3 Kwietnia 1811 zapadłego za gotową srebrną monetę przedawane będą. Wszyscy przeto chęć kupna rzeczonych effektow maiący w dniu i mieyscu wspomnionem znaydować się zechcą. Dan w Krakowie d. 5 Maia 1812 roku.

Jan Kanty Kowalski, K. T. C. P. J. D. K.

Podaie się ninieyszem do publiczney wiadomości, iż Trybunał Handlowy na dwa Departamenta, to iest: na Krakowski i Radomski, już uorganizowanym został, i posiedzenia swe w tymże samym domu, gdzie i Trybunał Cywilny Departamentu Krakowskiego, odbywa; wszystkie zatem strony interessowane maiące sprawy z iakiegokolwiek bądź handlu wypływaiące, do Sądu tegoż po wymiar Sprawiedliwości u-

dawać się maią, wszelkie nawet spory, które między osobami iedynie z przemysłu utrzymuiącemi się, wynikaią, iak np. między Ludem wyznania Moyżeszowego, iako też i te sprawy, które przez Obywateli szczególnie rolnictwem trudniących się przeciwko Kupcom, lub iakimkolwiek bądź handlarzom, o niedopełnienie iakichkolwiek bądź między niemi zaszłych umow, lub z innego źrodła wypływaiących układow, formowane bydź maią; do tegoż Trybunału bezpośrednie, to iest bez poprzedniczego w Sądach Pokoiu stawania, iako w sprawach poiednaniu w tychże Sądach, na mocy Kodexu postępowania Sądowego Części I. Księgi II. Tytt. I. Art. 49 nie podległych, rownie do rzeczonego Trybunału iako do przyzwoitego Forum wnoszone, i tamże rozstrzygane bydź winny.

Obwieszczenie ninieysze po trzykroć w gazetach następnych Trybunał umieszczonem mieć chce, i uskutecznienie tego Kancellaryi swey poleca.

Działo się w Krakowie w mieyscu posiedzeń Sądowych, na Sessyi, dnia dwudziestego Kwietnia, tysiąc ośmset dwunastego roku.

Jego Krol. Xiąż. Mości Trybunał Handlowy Departamentow Krakowskiego i Radomskiego.

Kubecki, Prezes.

Kielepiec, Pisarz.

List gończy. Sąd wydziału Policyi poprawczey obwodu Bialskiego, uwiadomia ninieyszym publiczność, że z dnia 6 na 7 Kwietnia r. b. z więzienia tuteyszego 6 aresztantow, przez gwałtowne wciśnienie się, przy otwieraniu drzwi w aresztach pod czas rewizyi nocney, iako to: Kiryło Nikiporow, o morderstwo, Michał Wiszniow, o znaczną kradzierz, Wasyl Tatarynow podobnież o znaczną kradzież, Hryć Jhnatich, o różne kradzierze, Antoni Chylimoniuk, o zaboystwo, i Leysor Jadkowic, o kradzież koni, oskarżeni, w kaydany dobrze będąc opatrzeni, uciekli, wzywa więc uprzeymie wszystkie władze woyskowe i cywilne, aby tych złoczyńcow śledzić, a schwytanych do wydziału tuteyszego Policyi poprawczey pod ścisłą strażą dostawić chcieli. Opisanie osob iest następuiące:

1) Kiryło Nikiporow, rodem i z Rossyi, miasta wsi Lipska, lat ma 28, Religii Rusko-katolickiey, wzrostu wysokiego, w sobie cienki, pochyły, na twarzy pociągły, oczow siwych, nosa ściągłego, włosow bląd, na sobie ma kurtkę, spodnie z sukna siwego, na nogach cizmy kaydany aresztanckie, a na głowie czapkę chłopską maiący.

2) Michał Wiśniowski, rodem z Rossyi Gubernii Kiiowskiey, ze wsi Wasylowa, lat 38 religii katolickiey, wzrostu wysokiego, w sobie subtelny, na twarzy okrągły, ust szerokich, nosa miernego, oczow siwych, włosow bląd, na sobie ma szpancer z sukna zielonego, felpą obłożony i spodnie z sukna sieraczkowego, na nogach cizmy i kaydany aresztanckie, na głowie czapkę siwą maiący.

3) Wasyl Tatarynow z Rossyi Gubernii Kobryńskiey z wioski stary wsi, lat ma 25, religii Rusko-katolickiey, wzrostu miernego, na twarzy smagławy, nosa małego włosow bląd, w sukmanie stary i czapkę chłopską maiący.

4) Hryć Jhnatich, rodem ze wsi Hanny Ptu Włodawskiego, lat ma 26 religii Ruskiey, wzrostu słusznego, twarzy okrągłey, nosa miernego, oczow jaskrawych, włosow bląd, w sukmanie siwey, botach i kaydanach.

5) Antoni Chylimoniuk, rodem ze wsi Wichadawa Ptu Włodawskiego, lat ma 40 wzrostu słusznego, na twarzy chudorlawy i smaglawy, nosa małego, włosow na głowie bronet, golony po chłopsku, oczow burych, na sobie ma kurtkę, spodnie z sukna siwego, cizmy i kaydany na nogach, tudziez czapkę chłopską.

6) Lupor Jadkowicz, rodem z Rossyi, lat ma 36 religii żydowskiey, wzrostu miernego, twarzy okrągłey dziobatey, nosa małego, oczow czarnych i włosow takich a na brodzie rudych, na sobie miał kurktę, spodnie koloru siwego, cizmy i kaydany. W Biały d. 7 Kwietnia 1812.

Kostecki, Podsędek.

Dzieszuk, Pisarz Sąd.